

Òëï èçëïæáíëÿ èàè ìñííààíëà äëÿ ôðàãíáíòèðíààíëÿ èàòíìèíííí òàèñòà

Áàóíð Èëëëÿ Óààóíáíà Èëëëíà
09.07.2010 á.
Ìñëááíáá íáííàëáíëà 09.07.2010 á.

This paper reveals the problem of fragmentation of annalistic texts in connection with criterion "Tip izlozhenia"; the classification of types (based on this criterion) in the Old Russian text and their brief description on the base of "Tales of Temporary Years" are offered.

Èàòíìèñù
İðááñòàáëÿàò ñíáíé ñáíá: ñóáÿ ïí àñáíó,
áá ñíçáàòàëü ìàñòáðñëè ðááíòàè ñ áíáàòóì àðñáíáëí èñòí-íëéíà
(áèçáíòëéñëèà ððíëèè, Ñáÿóáííá Ìëñáíëà,
èñòíðè-áñëèà áíëóíáíòó è äð.), è òííó æá
İíçáíáá İáðáíèñ-èèè ìíàèè áííñëòó à ñíçááííúé òáèñò ñíáñòááííúà èçíáíáíëÿ,
ááèáÿ ááí ñòðóéòóðó áóá áíëáá ðáçííðíáííé. İí ÿóíé İðè-éíá ìííáèà èññëááíáàòàèè ìáçúáàðò èàòíìèñù èíííëëÿòëáé,
à èíííëëÿòëáííòó ñ-èòàðò ìòèè-èòáëüííé -áðòíé èàòíìèñíúò òáèñòíá.
İáíáèí áíáíðÿ İ èàòíìèñíí òáèñòà èàè İ èíííëëÿòëè, İú ìá èñëèð-ááí áíçííæííòó ñáííñòíÿòáëüííáí ðáááèòèðíááíëÿ òáèñòà ìèñòí,
íá ñáíáèí ááí ðááíòó è ìáòáíè-áñëííó ñíáàèíáíèð èñòí-íëéíá.

Èàè İðíèçááááíëà èíííëëÿòëáííáí
òáðáèòáðà, èàòíìèñíúé òáèñò çáèííáðíí İðèáèáèááò áíëíáíëà èññëááíáàòáèé, çáíëíáðóèðñÿ
èëíááíòáèñòíëíáèé. Èëíááíòáèñòíëíáè-áñëíá èññëááíáíëà İðááííëáááò ñííñòááèáíëà
ÿçúéíáúò òáèòíá ìá òíëüéí ðáçíúò ñíëñëíá íáííáí è óíáí æá ìáíÿòíëèà, İí è ðáçíúò
-áñòáé íáííáí ñíëñëà. Ñëááíáàòáëüíí, äëÿ İðíáááíëÿ òáèíáí ðíáà èññëááíáíëéé íáíáóíáèí
íáíííááííá ááèáíëà òáèñòà ìá òðááíáíòó (-áñòè, áéíëè), ò.á. ôðááíáíòèðíááíëà.

Óðááíáíòēðíááíēá

íðēçááí íáēáá-ēòú òðóá ēñòíðēēíá ŷçúēá á íðíáááíēē ēííēáēñííáí áíáēēçá ŷçúēíáúò òáēòíá.

Íá íáðáíí ŷòáíá ðááíòú áúēí áúááēáí íáñēíēúēí íñííáíēē áēŷ óðááíáíòēðíááíēŷ ðónñēēò ēáòíēñáē: áðáíŷ ñíáúòēŷ, òēí ñíáúòēŷ, íí-áðēē.

Íðē

ðáçðááíòēá íðēíòēííá ááēáíēŷ òáēñòá á çááēñēííñòē íò æáíðíáúò òáðáēòáðēñòēē íòðúáēá íú ñòíēēíòēēñú ñ íðááááēáíúíē òðóáííñòŷíē. Áííðíñ í áúááēáíēē æáíðíá á áðááíáðónñēíē ēēòáðáòóðá á òáēíí ē á ēáòíēñŷò á -áñòííñòē ŷáēŷáòñŷ íðíááííúí. Çáēíí-áííúá æáíðíáúá ēēáññēòēēáòēē – ŷáēáíēá áíñòáòí-íí ðááēíá. Íòíá-áŷ á ñòðóēòó ñíííáíēē ēíòíðúò íí ēíē áúááēáí, ēēē íáðóòáðò ñíííáííē ēðēòáðēē ŷòēò íðēçíáēíá – ñíáòēòē-ííñòú; ááæá á íðáááēáò íòááēúíí áçŷòíáí ēññēááíááíēŷ æáíðíáúá íðáááēáíēŷ ííáóò íðēñááēááòñŷ òáēñòíáúí òðááíáíòáí íáííñēááíááòáēúíí. Íáíáúēá òáíðáòē-áñēēá ēçúñēáíēŷ ēñòíðēēíá ēēòáðáòóðú, íú íðēøēē ē -áòēēò ēðēòáðēáá áēŷ áúááēáíēŷ òíáí ēēē ēííáí æáíðá á áðááíáðónñēēē íáðēíá.

Á ñáŷçē ñí ñēáçáííúí íá ēíááò ñíúñēá

áúááēŷòú á ñòðóēòóðá áðááíáðónñēííá òáēñòá æáíðíáúá òðááíáíòú, ííŷòííó á ēá-áñòáá ñíííáíēŷ áēŷ óðááíáíòēðíááíēŷ áúē íðááēíæáí «òēí ēçēíæáíēŷ». Óēí ēçēíæáíēŷ – òáðíēí, íðēíáíŷðúēēñŷ íí íòííðáíēð ē ðŷáó òáēñòíáúò òðááíáíòíá, íáúááēíáíúò ñííááííñòŷíē òíðíú ē ñíááðæáíēŷ.

Áúēá íá-áòá ðáçðááíòēá ēēáññēòēēáòēē

òēííá ēçēíæáíēŷ (ñ áúŷáēáíēáí ēò íòēē-ēòáēúíúò íðēçíáēíá) á áðááíáðónñēíí òáēñòá. Óēíú ēçēíæáíēŷ áúááēŷðòñŷ íáíē íá ñíííáíēē íðááñòááēáíúò á íáó-ííē ēēòáðáòóðá òáðáēòáðēñòēē «æáíðíá» á ñííòááòñòáēē ñ ēò íðēíááēáæííñòùð òíē ēēē ēííē òðááēòēē (ñááòñēíē ēēē ēííòáññēíáēúííē).

Íá ááííúē ííáíò íēáçáēíñú áíçííæíúí
áúááēēòú 10 òēííá:

.
ááēíáðáòē-áñēēē,

.
áúòíáíē,

.
áíēíñēēē,

ãeĩĩãðãòe-ãñeëé,

ãeĩĩãe,

ãeããeòe-ãñeëé,

ãĩeõĩãĩeðõpùeé,

ĩãðĩãĩ-ĩĩyòe-ãñeëé,

ìõñũeĩ-ĩúé,

ĩã ãããããã.

Ã ããĩĩ eññeããĩããeè ìú ðãññĩãððeããã òeë-èòãeũĩúã òeçĩãeè õĩãĩ eèe eĩĩã òeĩã eçeĩããeĩy, ãñòðã-ãpũããĩny ã ðõññeëò eãõĩeñyõ. Ìã ìãø ãçãeãã, eĩããò ñìúñe òĩãĩãeèeçèðĩããòũ, eãeèã ããĩðũ ãũããeãyò eññeããĩããòãeè ã ñĩñòããã eãõĩeñĩúõ òãeñõĩã, ãeããĩúì ìãðãçĩ ã «Ìĩããñòe ãðãĩãĩúõ eãò» (ããeãã ÌÃË).

Ã.Ñ. Èeõã-ãã ñĩĩðĩãĩããããò ñãĩé eèòãðãòõðĩúé ìãðããĩã ÌÃË ìãeĩãĩãããeĩyìe eãõĩeñĩúõ ìòðũãeĩã, ã eĩõĩðũõ ìãðyãõ ñ ìãeĩãĩãããeĩyìe ñĩãũòeèeĩãĩ òãðãeòãðã (ìðããeãĩeã Ìãããã, ãõĩðĩe ñĩõĩã eĩyçy Èãĩðy ìã ãðãeĩã, ìãñòũ eĩyãeĩe Ìeũãe, ìã-ãeĩ eĩyããeĩy Òðĩñeããã ã Èeããã e ãð.) ãñòðã-ãpõñy ñĩãñòããĩĩã ããĩðĩãũã ìãeĩãĩããeĩy (ìðãããĩeã ìã ñĩñãããeè Èeããã, ìðeò-ã ìã ìãðãõ, ñeãçãĩeã ì Ìãeãĩðĩãñeĩ eèñãeã, ñĩããñòũ ìã ñĩeãĩeãĩeè Ìãñeëũeã Òãðããĩãeũñeĩãĩ e ãð.) [Ìĩããñòũ 1999].

Ã ðããĩòã Ì.Ã. Èõñeĩãã ìãðĩãeì ñeããõpùeã ããĩðũ ã ñĩñòããã eãõĩeñe:

Òàèèì íàðàçíì, íà ñĩííáíéè ìðíáááíííáí òáíðàòè-áñéíáí èçó-áíèý òðóáíá èññéááíáòàéáé ìú ñíèò-éèè ðýá æáíðíá (òíðì ñíááñòáíáíéý) ñ ìðèñáíáíúé èì òàðàèòáðíúé ìðèçíáéáè, èíðíðùá ñòàèè ñííáíé äèý áúááèáíèý òèíá èçèíæáíèý á ðóññèèð èáòíèñýð. Íá ñááíáíýòíèè ááíú á ñíñòááá ÍÄË íáìè áúááèáíú ñèááòòùèà òèíú: áàèíáðàòè-áñééè, áíèíñèèè, áàèíáíé, áèááèòè-áñèèè, áíèóíáíòèðòòùèè, íáðíáíí-ííýòè-áñèèè, ìòñúèí-íúé.

Éðàòèí íòàðàèòáðèçóáí èàæáúé òèí (íðèíáðù èç Èàáðáíòùááñéíé èáòíèñè):

1. Áàèíáðàòè-áñèèè: á èà-áñòáá áèáííáí ìðááíáòà èçíáðàæáíèý áúñòóíàòò ááýíèý ñáýòíáí èèè ááí æèçíáíúé íóòù á òáèí; ìðááíèááááð èñíèüçíáíéá ñíðáááèáíúú ñíòèáíá, íáíðèíáð, ñíòèáú ó-èòáèùñòáá (íáñòááíè-áñòáá), ìðíðí-áñòáá.

Íðèíáð: òðááíáíò ì Óáíáíñèè Íá-áðñèí (èè. 61 íá.-63 íá.).

2. Áíèíñèèè: èçíáðàæáíéá èñòíðè-áñéíáí ñíáúòèý, ñáýçáííáí ñ áíðùáíé ðóññèíáí íáðíáá ìðíðèá áíáøíèð áðááíá (á ñííáííí íá-áíááíá è ñíèíáòáá), á òàèæá ñ éíýæáñèèèè óñíáèòáè; òáíòðàèúíúé ááðíè — íáú-íí ðááèüíáý èñòíðè-áñèáý èè-ííñòù, èàè ìðááèèí, éíýçù.

Íðèíáð: òðááíáíò ì ñèáíáíèè Óðáèèè è ìàèááíèè Ñáíáííí (è. 10).

3. Áàèíáíé: òáèñòù áíèóíáíòíá, áèèò-áííúá á ÍÄË.

Íðèíáð: òðááíáíò, ñíááðæáúèèè òáèñò áíáíáíðá ðóññèèð ñ áðáéáèè (èè. 11-14).

4. Áèááèòè-áñèèè: ñíááðæòòñý íàçèááíéá, ò.á. íðááíò-áíéá (ííò-áíéá) ñíðáèúíá/ðáèèáèíçííá.

Íðèíáð: òðááíáíò ì íáíðáááííé æèçíè éíýçý Áèááèèèðá áí ìðèíýòèý èì òðèñòèáíñòáá (è. 25).

5. Áíeóíáíòèðópùéé:

éííñòàòàòèý ðáéòà òíáí èèè éííáí níáúòèý, çañéóæèáápuááí óíííeíáíeý, íí íá òðááópúááí íáðíáííáí èçéíæáíeý; òðááíáíòú ýòíáí òèíà íòèè-ápuñý íðíòíeíeúííñòùp èçíáðáæáíeý, íòñóòñòáéáí òóáíæáñòááííé òíðíú è ýííòéííeúííñòè.

Íðèíáð: òðááíáíò í áðáíáíé òàðñòáííáíeý Éáííá è ááí áðáòà Áeáèñáíáðà (è. 8 íá.).

6. Íáðíáíí-ííýòè-áñéèé: ííááñòáííáíeá í ðááeúíúð èèè áíçííæíúð níáúòèýð, èáè íðááèéí, ñòðíýúááñý íá íáííí ýðèíí ýíeçíáá, ííæáò níááðæáòú áúíúñáè.

Íðèíáð: òðááíáíò í íáñòè éíýáéíè Íeüáè (èè. 14 íá.-16).

7. Íòñúeí-íúé: òðááíáíòú, áçýòúá èç ááòíðèòáòíúð èñòí-íeéíá (áèçáíòèéèéèè òðííeè, áeáéáéñéèð òáèñòíá è ò.á.).

Íðèíáð: òðááíáíò í ñíòáíðáíeè íèðà (èè. 28 íá.-36).

Íðááèèááííá ááèéáè òáèñòà ÍÁÉ íí òèíáí èçéíæáíeý íðááñòááeýáòñý áíçííæíúí íðèíáíeòú íí íòííæáíeð è èáòííeñíúí òáèñòàí á òáèíí, á òáèæá íí íòííæáíeð è áðóáèí áðááíáðóññéèí òáèñòàí (ñ ó-áòíí èð æáíðíáúð òáðáèòáðèñòèè).

Áeááíááðííñòè

Ðááíòà áúííeíýáòñý íðè ííáááðæéá Óáááðáeúííáí áááíòñòáá íí íáðçíáíeð ÐÓ (áíáèèòè-áñéáý áááííñòááííáý òáèáááý íðíáðáíá “Ðáçáèòèá íáò-ííáí ííòáíòèèè áúññáé øéíeü (2009-2010 áíáú), íðíáèò “Éííááíòáèñòíeííe-áñéèá è éíðíóñíúá èññèááííáíeý áðáííàòè-áñéíé ñáíáíòèèè áðááíáðóññéííáí òáèñòà”; 2.1.3/2987)

Ēēòáđàòóđà

Īĩááñòú

1999 – Īĩááñòú áđáĩáĩúō ēáò. 2-á èçä.

x.1. Óáēñò è ĩáđááĩä. Ŋĩá, 1999 (ĩĩ ñĩēñéó Ēááđáĩòúááñēĩé ēáòĩĩēñē;
á ĩđēĩá-áĩēýō: ĪĀĒ 1999).

Áđáĩéĩ

1987 – Áđáĩéĩ Ē.Ī. Ēáēōēē è ñòáòùē ĩĩ ēñòĩđēē áđááĩáé đóññēĩé ēēòáđàòóđú. 2-á èçä.

Ē.: Ēçä-áĩ ĒĀÓ, 1987. 326 ñ.

Ēóñēĩá

2003 – Ēóñēĩá Ā.Ā. Ēñòĩđēý áđááĩáđóññēĩé ēēòáđàòóđú: ó-áá. äēý ôēēĩē. ñĩáö. áóçĩá.

7-á èçä. Ī.: Ēçä-áĩ «Āúñø. øē.», 2003. 336 ñ.